

Warszawa, 13-03-2025 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

VII.602.7.2025.KNK/BK

**Konsultanci wojewódzcy
w dziedzinie psychiatrii**

Szanowni Państwo,

dnia 15 stycznia br. Marszałek Sejmu RP ogłosił postanowienie w sprawie zarządzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w którym wyznaczył dzień głosowania na niedzielę 18 maja 2025 r.

Wybory powszechne, w tym zwłaszcza wybór najwyższego przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej, to wydarzenie szczególnie istotne dla wielu osób. Wskazując konkretną osobę do pełnienia tej funkcji, wyborcy mają świadomość swojego wpływu na funkcjonowanie państwa. Zdarza się jednak, że wydarzenia losowe prowadzą do komplikacji w realizacji tego konstytucyjnego uprawnienia. Jedną z sytuacji o takim charakterze jest długotrwałe przebywanie na oddziale psychiatrycznym, zwłaszcza w zamkniętej lub szczególnie monitorowanej jego części.

Praktyka związana z analizą spraw odnoszących się do badania stopnia przestrzegania praw wyborczych pacjentów wskazuje na występowanie szeregu wyzwań, które powodować mogą praktyczne trudności w skorzystaniu z prawa do oddania głosu w wyborach (np. ze względu na zatrzymanie dowodu osobistego pacjenta w depozycje), co częstokroć związane jest z chęcią zagwarantowania pacjentowi możliwości powrotu do zdrowia w sposób jak najmniej dla niego uciążliwy.

Nierzadko są to sytuacje osób, które z powodu etapu kryzysu zdrowia psychicznego na jakim się znajdują, w tym zdiagnozowanych jednostek chorobowych – doświadczają m.in. stanów dysocjacyjnych w różnym stopniu nasilenia, dezorientacji, pobudzenia, bardzo silnie obniżonego nastroju czy dekompensacji. W tej grupie pacjentów grupą wymagającą wysokiej uważności są osoby, których stan zdrowia uzasadnia wprowadzenie farmakoterapii lub intensywnego monitoringu, m.in. w związku z doświadczaniem stanów psychotycznych, które stwarzać mogą określone ryzyka. Pacjenci w tej grupie nie są osobami ubezwłasnowolnionymi, co powoduje, że mogą oni wykonywać czynne prawo wyborcze i wziąć udział w wyborach. Jednocześnie jednak po stronie personelu medycznego może pojawić się obawa dotycząca możliwości wyrażenie zgody na swobodne wyjście pacjenta do lokalu wyborczego znajdującego się poza oddziałem, np. w innym budynku (nawet na terenie tego samego szpitala).

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.), w pow. z art. 9 i 10 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o konsultantach w ochronie zdrowia (Dz. U. z 2024 r. poz. 69 ze zm.) — zwracam się z prośbą o informacje dotyczące działań, jakie placówki psychiatryczne w obszarze Państwa właściwości planują podjąć w celu zapewnienia pacjentom możliwości udziału w zbliżających się wyborach prezydenckich. Proszę także o przedstawienie, w jaki sposób, przy uwzględnieniu

zasygnalizowanych uwarunkowań, oddziały psychiatryczne planują przygotować się do dnia głosowania w wyborach Prezydenta RP.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Pan prof. dr hab. Piotr Gałecki

Konsultant krajowy w dziedzinie psychiatrii

e-mail: konsultant.krajowy.psychiatria@umed.lodz.pl